

Film

» Den er som alle fine dokumentarer også et stykke redigeret virkelighed. Dens kvalitet er, at den fremhæver det helt åbenlyst.
anmeldelsen af "Armadillo"

I "Armadillo" ligner soldaterne gennemsnitligt broværende knægte med smag for porno og platheder, i det næste øjeblik står de måske tre meter fra en fjende, som de ikke kan se.

Foto: Lars Skree

Krigens første ofre

Dokumentar: Janus Metz' skildring af danske soldater i Afghanistan og deres tabte uskyld er intens, velkomponeret og ikke nær så kontroversiel, som den er blevet udråbt til.

ARMADILLO
Danmark, 2010
Instruktion: Janus Metz
1 time 40 min.
Premiere i biografer landet over

JAKOB LEVINSEN
jakob.levinse@jp.dk

sitet og nuancer som debatens første ofre.

Med respektindgående frygtløshed har Metz og hans hold over et halvt år fulgt et hold danske soldater i Helmand-provinsen helt ud mellem kuglerne og – bogstavelig talt – ned i ligstumperne.

Såvel voldsomme kampsцener som sjælrækkende ventetid fremstår med et nærvær og en forståelse for den enkelte soldat, som kan minde om de bedste fiktive krigsfilm.

Redigeret virkelighed

For hvad "Armadillo" også er, men hvad der hidtil har været så godt som fraværende i debatten om den, er et kunstværk, et stykke manipulation. Vist har Janus Metz været ude i virkeligheden blandt rigtige mennesker, men hans film er ikke og hævder ikke at være nogen endegyldig sandhed om krigen i Afghanistan.

Den er som alle fine dokumentarer også et stykke redigeret virkelighed. Dens

kvalitet er, at den fremhæver det helt åbenlyst.

Allerede med åbningsscensens hilsen i helikopterlyd til Francis Coppolas fabulerende Vietnam-film "Dommedag nu" understreges det. Længere væk fra dokumentarisme og objektivitet kommer man ikke.

Opbygget som drama

Det sker også løbende med pædagogiske navneskilte, ordforklaringer på lærredet, med en nærmest demonstrativt pâtrængende underlægningsmusik, som i hvert fald ikke har været en del af soldaterhverdagen, og med replikker og refleksioner, der langt fra altid lyder lige spontane.

Og det sker i selve opbygningen og klipningen af filmen, der på helt klassisk dramafacon holder igen med de synlige modbydeligheder indtil den meget omtalte kulmination, hvor holdet oprydder en grøft med sârede Taleban-krigere.

Filmens synspunkt på Afghanistan er ved nærmere

eftersyn mere nuanceret, end det først virker. For ganske vist fremstilles det, som om samtlige lokale afghane helst så danskerne hen, hvor peberet ikke gror, og så smådilettantisk som danskerne forsøg på fredsskabelse fremstår, kan man dårligt fortænke dem i det.

Samtidig antydes det imidlertid, at sammenhængen kan have flere lag end som så. Talebanerne kan, siges det, også have intimeret befolkningen til ikke at turde mene andet, ligesom filmens bevidst snævre fokusering på en lille gruppe soldater ikke for alvor påstår at være den store sandhed om Afghanistan.

Krig uden grønspættebog

Det er tillige vigtigt at holde sig for øje, at de blodige aktioner, som soldaterne involveres i, ikke virker specielt Afghanistan-relatede. De ligner noget, der vil kunne ske og formentlig er sket i enhver krig.

Det er ikke kont, det er altid heller ikke i bagklogskabens lys tiltalende eller måske det rigtige at gøre.

Men med mindre man af princip vil afvise al krig eller mener, at den så i hvert fald kun må udkæmpes iført hvide handsker, fjerbusk,

grønspættebog og spelbolle, er det ikke noget, der handler specielt om konflikten i Afghanistan – som jo i øvrigt allerede ved flere lejligheder (og større perspektiv) er beskrevet i bogform.

Filmens hovedemne er da også et andet og mere alment, nemlig hvad der sker med en flok unge mænd, når de udsættes for så ekstreme og uoverskuelige situationer og ofte på meget kort tid skal tage beslutninger, der kan have blodige konsekvenser.

Det ene øjeblik ligner de nogle gennemsnitligt broværende knægte med smag for porno og platheder, som man kan møde dem på enhver bygade lørdag aften, og det næste øjeblik står de

HOVEDPUNKTER

■ "Armadillo" er, hvad der hidtil har været så godt som fraværende i debatten om den, et kunstværk, et stykke manipulation.

■ Instruktøren Janus Metz har været ude i virkeligheden blandt rigtige mennesker, men hans film er ikke og hævder ikke at være nogen endegyldig sandhed om krigen i Afghanistan.

måske tre meter fra en fjende, som de ikke kan se.

Åben for reflektion

Er det da en film som mange andre om krigens forrælse og uskyldstab, en slags "Full Metal Jacket" på jysk? Nja, det er måske nok Janus Metz' egen oprindelige indfaldsvinkel held frem til de afsluttende billeder af de hjemvendte soldaters underligt fjerne blikke.

Men sideløbende følger man også, hvor meget der faktisk med vekslende held og dybsindighed diskutes og debriefes efter både store og små aktioner. Foruden naturligvis selve præmissen med, at Janus Metz tilsyneladende har haft adgang til at filme stort set alt.

Soldaterne siger flere gange, at man skal have været der for at forstå situationen. Selv hvis man har, er den dog tydeligvis åben for eftertanke, hvor drengerøvet og dumsmart den nogle gange end udtrykkes.

Slutningen står også åben. At adenalininførslen kan være afhængighedsskabende, er man ikke i tvivl om, men heller ikke om, at der kan være mange flere og mere substantielle grunde til, at så mange af de hjemvendte gerne vil tilbage.